

ชื่อเรื่อง	การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มผู้ผลิตอาหารสัตว์ บ้านห้วยลึก หมู่ 3 ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	พันธุ์ ณรงค์ ศรีทิพย์
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.สมคิด แก้วทิพย์

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มผู้ผลิตอาหารสัตว์ บ้านห้วยลึก หมู่ 3 ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตอาหารสัตว์บ้านห้วยลึก 2) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3) เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการและมีเป้าหมายเพื่อพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ร่วมกันและการกระทำแบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning and Action : PLA) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล มีการจัดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นทางการ แบ่งเป็น 4 เวที ได้แก่ เวทีการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนบ้านห้วยลึก เวทีการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม เวทีการเรียนรู้ร่วมกันของคณะกรรมการกลุ่ม และเวทีการเรียนรู้ร่วมกันของคณะกรรมการกลุ่มผู้ผลิตอาหารสัตว์บ้านห้วยลึกกับคณะกรรมการกลุ่มจักสานบ้านห้วยทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในเวทีการเรียนรู้ร่วมกันดังกล่าวผู้เขียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้พร้อมทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และนอกจากเวทีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นทางการแล้ว ผู้เขียนได้หาโอกาสพบปะสนทนากับอย่างไม่เป็นทางการ เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อยกับสมาชิกกลุ่ม และคณะกรรมการกลุ่ม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่าสภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตอาหารสัตว์บ้านห้วยลึก มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง โดยสมาชิกได้ร่วมกันกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม ให้สมาชิกทุกคนมีทั้งสิทธิและหน้าที่ สิทธิ คือการได้รับการบริการและรับประโยชน์จากเงินปันผลกำไรตามข้อตกลง ส่วนหน้าที่คือการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม และการเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยสมาชิกส่วนหนึ่ง จะได้รับการคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการและแบ่งมอบความรับผิดชอบกันในแต่ละด้าน ส่วน

สมาชิกทั่วไปมีหน้าที่ในการเข้าร่วมผลิตอาหารสุกรกับกรรมการผู้รับผิดชอบ โดยการผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกัน และในการจัดซื้อวัตถุดิบสำหรับการผลิตให้สมาชิกเสนอแหล่งขายวัตถุดิบที่ถูกที่สุดให้กรรมการฝ่ายจัดซื้อ ซึ่งเป็นการร่วมรับรู้ร่วมปฏิบัติและร่วมตรวจสอบไปพร้อมกับการปฏิบัติที่นอกเหนือจากการเข้าร่วมในการประชุมตามวาระ ผลการดำเนินการของกลุ่มประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สามารถแก้ไขปัญหาอาหารสุกรขาดแคลนและราคาแพงให้กับสมาชิกกลุ่ม รวมถึงสมาชิกของหมู่บ้านได้อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันรวมระยะเวลามากกว่า 8 ปี

ผลการจัดให้มีเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้สมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มผู้ผลิตอาหารสัตว์บ้านห้วยลึกได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลระหว่างกัน มีการทบทวนบทเรียนด้านการบริหาร กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่ม ผ่านเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันที่จัดขึ้น เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์อันดีในกลุ่ม ซึ่งผลจากการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้กลุ่มมีการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ มีการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน จากเดิมสมาชิกเครดิตอาหารสุกรได้งวดต่องวด ซึ่งได้แก้ไขให้สมาชิกสามารถเครดิตได้จนถึงหัวการขายสุกร เป็นการลดภาระต้นทุนในการเลี้ยงสุกรให้แก่สมาชิก มีการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องพื้นที่เลี้ยงสุกรเป็นส่วนรวม และแนวทางการส่งเสริมการสานท้าวเป็นอาชีพเสริม ซึ่งทั้งสองแนวทางคณะกรรมการกลุ่มได้แนวคิดจากเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มจักสานบ้านห้วยทุ่ง แสดงให้เห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มองค์กรชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชน มีผลทำให้เกิดการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็งและประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

Title	Learning Facilitation for Community Enterprise Development: A Case Study of the Animal Feed Producers Group, Baan Huayluek, Moo 3, Mae Ngorn Sub-district, Fang District, Chiangmai Province
Author	Major Narong Srithip
Degree of	Master of Science in Geosocial Based Sustainable Development
Advisor Committee Chairperson	Dr. Somkid Keawtip

ABSTRACT

The objectives of this study were to: 1) explore the condition of the community enterprise management of the animal feed producers group, Baan Huayluek; 2) explore the learning facilitation for community enterprise development; and 3) evaluate the learning facilitation for community enterprise development. It aimed to develop the strength of the community enterprise group through the participation learning action. There were 4 venues of formal collective learning: 1) Baan Huayluek community collective learning; 2) group members collective learning; 3) group committee collective learning; and 4) Baan Huayluek animal feed group committee and Baan Hauthung wickerwork group committee collective learning. The researcher participated in knowledge exchange and acted as the director or facilitator. Besides, the researcher informally discussed with group members and group committee members for data collection, analysis, and synthesis.

Findings showed that there was participatory management of the Baan Huayluek animal feed producers group in the form of a strong community enterprise. The group members participated in the determination of rules and regulation of the animal feed producers group. All group members had the rights on service using and benefit sharing in accordance with the agreement. Also, their duty was to follow the group rules/regulations and participated in group activities. Parts of group members were selected to be a group committee responsible for a particular duty. The rest participated in swine feed production. For raw material purchasing for animal feed production, group members could present a cheapest raw materials source to the

purchasing committee. This was done transparently and could be monitored. It was found that the business of the animal feed producers group was successful because it could achieve the goals of the group. The group could solve the problem of the high price of animal feed for group members and village members. The animal feed producers group had been running their business for more than 8 years.

The knowledge exchange venue holding could make group members and committee have a chance to exchange data/information, monitor, review the group rules/regulations and activities. This created the participatory process and good relationships among group members and committee members. The collective learning resulted in the development of group managerial administration. There was improvement of group rules/regulations to conform to the current situations. Formerly, group members used swine feed credit by installment but later on they could use it any time until they sold swine. This helped reduce production costs for group members. Besides, group committee and member could find a guideline for solving the problem of swine rearing areas. Also, there was the promotion of basketwork as a sideline job. All of these implied that the learning facilitation process of the animal feed producers group had an effect on the group management and its success.